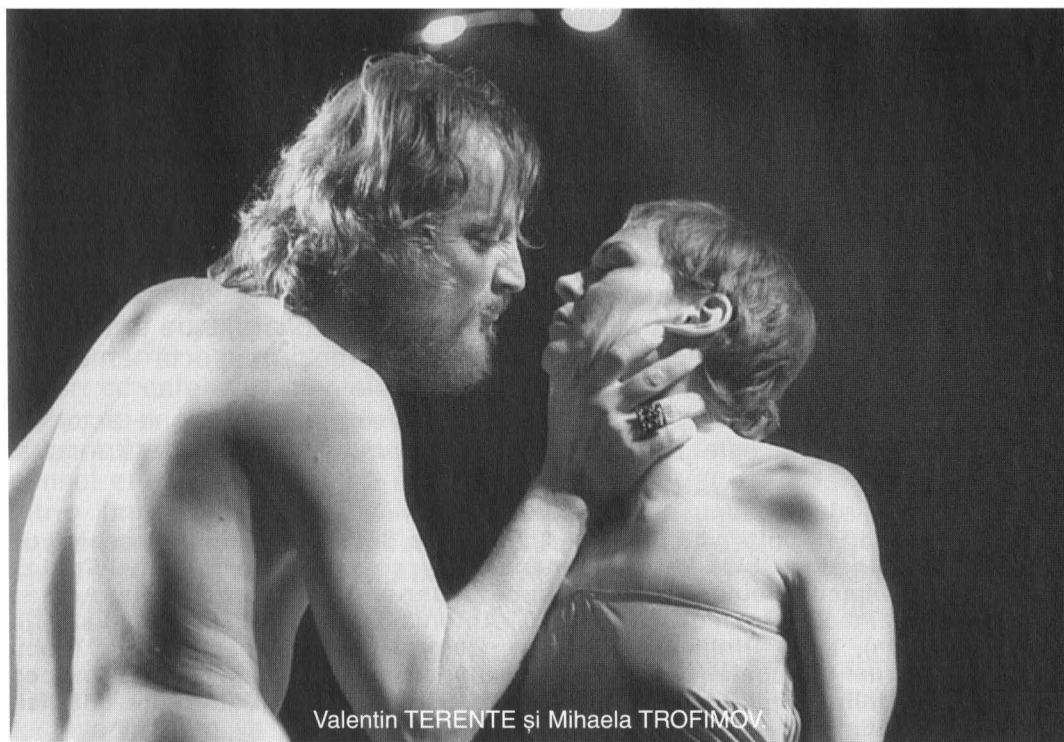


Călăuza iubirii

Actorul și regizorul francez Emmanuel Ray, care conduce compania de teatru *Théâtre en pièces* din Chartres, a fost prezent și în toamna anului 2004 la festivalul „Zile și nopți de teatru european la Braila” cu piesa *L'Annonce faite à Marie* de Paul Claudel, spectacol care în Franța se joacă în cripta catedralei din localitate. În cadrul unui proiect de parteneriat între *Théâtre en pièces* din Chartres și Teatrul „Maria Filotti” din Brăila, Emmanuel Ray ne propune o **Antigona** – a cărei versiune scenică este semnată de Doina Papp și Bogdan Ghiu – cu tăieturi precise în text, cu scene fragmentate ca într-un ritual, dar unite în întreaga viziune teatrală, cu inserții coregrafice care dau o notă de mister spectacolului, toate într-un decor sumar și într-o lumină suflată cu intensități diferite peste chipurile actorilor, evocând îndepărtatele timpuri ale lui Sofocle și ale preceptelor sacre, zeificate, subminând și întărind, în același timp, puterea oamenilor. De asemenea, retorica gesturilor este foarte importantă în acest spectacol; ea subliniază amplu sensul vorbirii cu tente declamative, oratorice, specifice teatrului antic. Ni se propune un spectacol la care actorii sunt cei care dau forță textului prin lucrarea emoției ca element de prim rang: un Creon despuiat de haina regală, aproape gol, dar în toată măreția puterii lui crude, brutale, vicioase și o Antigona parcă sculptată în piatră, în dârzenia ei invincibilă. Tronul lui Creon – cu trepte, pătat de sânge, glisant, care are încorporată în spate celula unde a fost închisă Antigona – sugerează lupta pentru putere, puterea și crimele ei. De cealaltă parte stau zeii reprezentați prin măști care



Valentin TERENCE și Mihaela TROFIMOV

atârnă deasupra scenei, idolii călăuzitori ai oamenilor și ale căror legi nu puteau fi încălcate nici chiar de regi. Armonizarea zbuciumului eroinei, a curajului ei neomenesc, cu revelația mitului, ne permite să accedem la adevăratul sens al tragediei: idealul iubirii până la forța sacrificiului. Antigona înțelege că se află între două tășuri – dacă ar fi ales să nu-și îngroape fratele, pe Polinice, ar fi încălcat legea sfântă a lui Hades și a lui Dike, iar dacă încalcă porunca lui Creon, care hotărâse ca doar Eteocle să fie înmormântat, o aștepta moartea – dar mai știe că suferința ei nu s-ar fi sfârșit dacă ar fi ales frica lașității. Ea nu vrea nici o clipă să-și ascundă fapta, de la început până la sfârșit vorbele și actele ei au o demnitate limpede și cutremurătoare pentru cei care se conduceau după principiul „îmi apăr propria-mi piele, mai întâi“, principiu care funcționa și atunci, exemplificat de crainic. Deci, nu educația o conduce pe Antigona la sacrificiul suprem, nu morala cetății care în esență tot supunere însemna. Vrea ea să-l înfrunte pe Creon, tatăl logodnicului ei, Hemon? Nici o femeie nu ar risca o asemenea înfruntare. Motivul alegerii ei nici nu trebuie căutat prea departe, el stă chiar în vorbele Antigonei, vorbe de iubire pentru toți morții ei și pentru zei, înrădăcinate în suflet și care o obligă să-i pregătească drumul lui Polinice către Hades. Relevarea legăturii puternice dintre morți și vii este întărită și în finalul piesei, când Antigona și Hemon, morți, încearcă să-i ajute în disperarea lor pe Creon și Euridice, repetându-le: „nu-i nimic!, nu-i nimic!“. Un erou este aidoma vorbelor și faptelor sale atunci când apără o cauză dreaptă și Antigona este un asemenea erou. Mihaela Trofimov prin jocul său are acea forță și tensiune tulburătoare a eroinei, fără a fi crispată, fără a brava, cu o blândețe dărză uneori, alteori cu un dispreț aprig, dar întotdeauna în ton cu atitudinea potrivită. Și Valentin Terente, în rolul lui Creon, e destul de convingător în tonurile, nuanțele și gesturile care converg către măreția și tirania personajului, dar fără cursivitatea și naturalitatea necesare și uneori își mai pierde din suflu. Liviu Pintileasa are o prestație onorabilă în rolul lui Hemon, însă fără a da și strălucire personajului. Bujor Macrin susține partitura prorocului Tiresias cu rigoare și expresivitate firească și impunătoare, doar vocea este cea care îi deservește talentul actoricesc. Antonia Oana Ilie reprezentând-o pe Ismena, un personaj important în relația cu celelalte personaje, a făcut să scadă forța spectacolului printr-o apariție timidă, cu voce mult scăzută, deși nu e lipsită de talent. O prezență expresivă și mișcare plastică vădește Cătălina Nedelea în rolul slavei și, desigur, sobrietatea imparțială cu care își tratează Cornel Cimpoaie personajul nu e de neglijat. Mixajul coloanei sonore, bine armonizat, mărește celelalte efecte scenice, iar costumele, deși respectă ambianța antichității, au și o notă de improvizație.

Cu toate neajunsurile, perfectibile în timp, mai multe din zona actorilor, *Antigona* de la Brăila este un spectacol care readeuce mitul în toată forța și misterul lui.

Teatrul „Maria Filotti“ din Brăila – Antigona de Sofocle (versiunea scenică de Doina Papp și Bogdan Ghiu). Regia: Emmanuel Ray; coloana sonoră: Cornel Cristei; light design: Natacha Boulet-Räber; costume: Ambrus Amaryll; coregrafia: András Lóránt; Cu: Mihaela Trofimov (*Antigona*), Antonia Oana Ilie (*Ismena*), Valentin Terente (*Creon*), Liviu Pintileasa (*Hemon*), Bujor Macrin (*Tiresias*), Ana Zubcu (*Euridice*), Cornel Cimpoaie (*Corifeul*), Dan Moldoveanu (*Paznicul*), George Toropoc (*Crainicul*), Cătălina Nedelea (*Sclava*), Ramona Gângă (*Corul*). Data reprezentației: 29 ianuarie 2006.